

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

E L Ö F I Z E T E S I Á R :		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Évesz évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
6 élvre . . . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A nemzet testének betegségei.

Tudvalevő dolog az, hogy nemzetünk testét két betegség sorvasztja, melyeknek pusztításait a statisztika híven tükrözi vissza. Az egyik a kivándorlás, a másik pedig a tüdővész.

A mult század 70—80-as éveiben a német birodalomban oly nagy arányokat öltött a kivándorlás, hogy Brémában és Hamburgban hajós-társaságok keletkeztek, melyek specialisan kivándorlók szállításával foglalkoztak.

De Németországban a kivándorlási kedv hamar lelohadt. Mikor ezt a hajós-társaságok látták, ügynököket küldtek szét a szélrózsa minden irányába, hogy a népet a kivándorlásra csábítsák. Így csuszott át hazánkba is ez a ragályos betegség, mely milliókat szakít ki a nemzet testéből.

De mi készítheti népünket a kivándorlásra? Talán a nyomor? Erre határozottan „nem“-mel felelhetünk. Mert az az ember, aki 400—500 K-t tud az utazásra szánni, az nem állhat a tönk szélén. Ide haza az országban annak a pénznek ötöd részén is tudna munkát találni, csak akarnia kellene. Vagy talán a „dollárok“ országában könnyebb munkát találni? Nagyon

tevédenek, kik ebben keresik a kivándorlásnak okát. Kérdezzük csak meg hazatért honfitársainkat, hogy mi az: munkát keresni és találni abban a „szébb“ hazában? Ott ez élet-halál kérdés. Napokig állnak a gyár kapuja előtt, míg az számukra megnyílik. S ha végre bejutottak, másnap már ujak kopogtatnak murkáért és meg is kapják, ha olcsóbb bérért vállalkoznak reá a bent dolgozóknál.

Itthon pedig felesége és gyermekei éheznek azzal a gondolattal, hogy túl az Oceánon a családapa a dollárokat száz számra keresi.

A kivándorlásnak első közvetlen főoka a „csábítás“. A kivándorlási ügynökök szépen le tudják festeni az új hazát s a mi népünk hisz nekik. De ha mi akarunk valami nemes dolgot megérteni vele, rögtön gyanakvóvá lesz s anyagi haszonlesést lát szándékunk megett. Egy jött-ment alaknak azonban vakon hisz s rögtön jelentkezik is egykettő, ami egyelőre a csábítónak elég.

Amint megérkezik a szerencsétlen Amerikába, rögtön adnak neki pár száz korona előleget, hogy küldje haza. A pénz haza is ér a kis faluba s azonnal szét fut a hire, hogy a Pista bácsi már mennyi pénzt küldött haza. Most már

többen jelentkeznek, mert irigylik a kiut levőnek sorsát, ki talán már meg is gazdagodott azóta. A hajó-ügynök pedig rakja zsebre a 10 koronás fejpénzeket. Még szomorubb a kép, ha azt látjuk, hogy a kivándorlottaknak 70—80%-a 15—40 éves között van, tehát tulnyomó részben országunk munkabíró egyénei, akiken a haza jövője nyugszik.

A vénje, nyomorultja, neveletlenje itthon marad, mert ezekre ott nincs szükség. Az a sok fiatal leány pedig már ott megy férjhez — ha ugyan férjhez megy s nem kerül azok közé a szerencsétlenek közé, kiket „hungarák“-nak neveznek.

A második pusztító betegség, melyről szintén beszámol a statisztika, a tüdővész, gümőkór. Az alkoholizmus terjedésével tart lépést s 60000 ember életét oltja ki évente s százezreket tesz munkaképtelenné?

A harmadik betegségnek, melyet fekélynek nevezhetünk, adatait nem találjuk meg a statisztikában, pedig hány ezer lélek esik ennek is áldozatul? A neve rövidesen „egyke“.

Alig 3 évtizede, hogy felütötte fejét hazánkban, máris annyira bele-rágtta magát a nemzet testébe, hogy romboló hatásának megszüntetése nehéz

RÁCZITS és CZVRKUSITS fűszer és csemege üzlete ZOMBOR.

K á v é és t e a behozatal a termelő országokból.

Miért fölösleges ma már, hogy k á v é és t e a szükségleteit

:: : a fővárosban vagy Trieszti cégeknél szerezzé be? :: :

Mert fenti cég nagyarányu forgalma révén ezen cikketeket nagymennyiségben egyenest a termelő országokból szerzi be, és így módjában áll bármily nagy Import-céggel :: : a versenyt felvenni, oly módon, hogy a L E G F I N O M A B B minőségű :: :

KÁVÉT vagy TEÁT

aránytalanul olcsóbban szállítja mint a trieszti stb. cégek. 🐾 🐾 🐾 🐾

ÁLTALÁNOS KÖZKEDVELTSÉGNEK ÖRVENDO

„COLUMBIA“ pörkölt kávéink árjegyzéke:

„COLUMBIA“	igen finom keverék	1 kilo	. . .	4— K
”	Sebastiano	”	1 kilo	. . . 4-20 K
”	Ceylon	”	1 kilo	. . . 4-80 K
”	Kingston	”	1 kilo	. . . 5-40 K
”	Karlsbadi	”	1 kilo	. . . 6— K
”	gyöngykávé	”	1 kilo	. . . 4-60 K

1 postacsomag 4 1/2 kilo vételnél bérmentve. 🐾 🐾 *—91 🐾 🐾 Kérjen árjegyzéket!

feladat. Az egykének a pusztítása ép a legmagyarabb vidéken harapódzott el. Egyik ilyen megfertőzött terület a Duna jobb partja s a balparton Pest, Nógrád, Hont és Borsód vármegye; a másik pedig Erdély.

Az egyke térfoglalásának egyik főoka a kisbirtokok eloszthatósága, mert a kisbirtokok eldarabolása az elszegényesedéshez vezet. Azon a kis darab földön, melyet egy-egy családtag kap örökségképen, nem bír okszerűen gazdálkodni. Mesterséget fiatal korában nem tanult, mert apjának segített, nap-számba pedig restell menni. Kezébe veszi hát a vándorbotot s elmegy egy „jobb hazába”. Ezt látva a nép, tulteszi magát mindenben s az egyke karjaiba veti magát.

Az egykének egy másik okát a nép önértében, büszkeségében kell keresnünk. A piros képű paraszt menyecskének selyemkendő kell, nem pedig len gyerek. De ne gondoljuk, hogy az egyke csak az alsóbb néposztályba férköztött be. Az uri rétegekben is megteszi a maga pusztítását.

Az előbb említett két betegség ellen könnyebb a védekezés, ha mással nem, hát szigorú törvényekkel. De ez utóbbinak megfékezése nehéz feladat s addig nem is sikerül, míg népünk józan eszéát nem látja, hogy a családok pusztulása az egész ország rombadőlését vonja maga után. Mert ahol a gyökér pusztul, ott a fának is pusztulni kell.

Ezt a felvilágosító munkát végezze mindenki, aki a néppel valamiképen érintkezik.

Czirfusz Ödön.

A petíció tárgyalása.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 6.

A zombori petíció tárgyalását ma fejezte be a kuria. Dr. Tetétleni Ármint folytatta beszédét s az abszolút érvénytelenségi okokat illetően rámutatott arra, hogy az ezen érvénytelenségi okok tekintetében kihallgatott azon tanuk, akik a megválasztott képviselőnek impotált visszaélésekről közvetlen tapasztalat alapján adhattak volna felvilágosítást, egyértelműleg tagadták a kérvényben felhozott dolgokat. Vallomásukat megerősíti a képviselőnek eskü alatt tett vallomása is. Tekintve tehát, a kérvény teljesen alaptalannak bizonyult, arra kérte a kuriát, hogy a kérvényt utasítsa el.

Dr. Tetétleni Ármint után a megtámadott választási elnök érdekében dr. Czeisel, zombori ügyvéd szólalt fel, aki rámutatott arra, hogy a választási elnök törvényszerűen járt el. Ezután dr. Hiller József szólalt fel, aki az ellenkérvényre lefolytatott bizonyítás eredményét méltatta. Kimutatta, hogy az ellenkérvény szerint a függetlenségi párt oldalán nagyszámu visszaélés történt. Nagy mértékben etették, itatták a függetlenségi párti választókat s csak így sikerült egy kis eredményt felmutatni. Kimutatta, hogy a Fernbach részén több mint 100 szavazat mutatkozik inficiálnak, amelyek, ha a törvény értelmében levonatnának, kitűnnék, hogy Fernbachra sokkal kevesebb szavazat esett, mint amennyi a választási jegyzőkönyv szerint ráadottnak mutatkozik. Dr. Hiller a kérvény elutasítását és a kérvényezőknél a költségekben való elmarasztalását kéri.

Dr. Tetétleni Ármint beszéde.
(Folytatás.)

Kötelességszerűen tovább kell mennem, ezért az egyenként kezelendő dolgokra. Foglalkozom az elhaltakkal. Az elhaltak gyanánt jelentetteknél tulnyomó részben nincs halotti anyakönyvi kivonat, ami van, az is hiányos. A dolog úgy áll, nagyméltósági bíróság, hogy valakinek elhalását tisztán tanukkal igazolni még sem lehet.

Meg kell itt jegyezmem, hogy ezen az oldalon nem esnek össze az azonosító tanuk a főkorteseikkel és a mi azonosító tanuink

nem is blamálják magukat derűre-borúra, miként Mayer Nándor és Bikár Vászta Mladen.

Rátérek az 1/18. alattira, ahol csak 28 egységet mutatok be. Nem vehetők bizonyítottak azok az esetek, ahol a visszautasítottak maguk vallanak választói jogukról. Azt hiszem, nagyméltósági kuria, ott, ahol kizárólag az illető vall önmagáról, ez az egyedül álló vallomás hiteles bizonyítéknak nem vehető. Midőn a választó azt mondja: „Rajtam kívül más ilyen nevű választó nincs”, akkor jogmegállapításról van szó. Hivatva van-e arra egy tanu, hogy eldöntse választójogi minőségét, még pedig eldöntse nemcsak önmagára, hanem más egyénre is? A 2., 3., 4., 5. hasonnevű közül megteszi magát egyszerűen választónak. Ez messze tulesik azon az észlelési körön, amellyel egy ilyen egyszerű ember rendelkezik.

Már most jönnek azok az esetek, ahol az illető választó vallott valamit, vagy nem is vallott semmit, vagy pedig egyáltalában nem jelent meg, azonban jöttek azok a bizonyos azonosító tanuk, akiket a legnagyobb mértékben kifogásolok. Kifogásolom őket akkor is, ha úgy vallanak, hogy „ez az a választó”, mert többé-kevésbé mind elszólon kapottak olyan esetekben, amelyeknek nem-igazsága objektív vallomások alapján megállapítottak. Itt vannak pl. Falcione és Szelmann azonosító tanuk, akik igen kedélyesen azonosítanak a következő módon: „Én tudom, hogy ez az a választó, mert ez lett a pártterkeztetle meghiva”, vagy „mert nekem a községi bíró mondta”. Van rá eset, hogy a választó meg sem jelent és a tanuk mégis azonosítják. Vagy nevüket sem tudják, mégis azonosítják őket. Állításaimat konkrét tényekkel igazolom. Ha ezeket méltóztatnak figyelembe venni, akkor összejön legalább 150 egység, amelyeket bizonyítottaknak venni egyáltalában nem lehet.

Mélyen tisztelt bíróság, itt megfordított játékot játszunk. Arról van itt szó, hogy minden érvénytelenségi ok függ a logikától és a jogrendszernek alapvető principiumaitól. Ilyen magasabb principiumokért nagyon sokszor kivételt szenved a tulajdon szentsége, az élethez és a testi épességhez való jog is, pedig ezek kétségtelen jogok. A választói aktus alapvető principiuma matematikai principium és pedig az a gondolat, hogy minden egyes választó polgár, vagy a választói névjegyzékben felvett minden egyes egyed a választásnál egyet számít. Mert ha ettől eltekintünk, akkor az egész választási rendszer egyszerűen felborul. Már most, nagyméltósági kuria, teljesen mindegy, hogy úgy maradt-e a jogosulatlanok között jogosultnak egy egység, mert megtámadtattott, de a támadás nem sikerült, vagy pedig úgy, hogy

Húzd rá cigány!...

Húzd rá cigány! azt a nótát,
Mely kicsalja a banknótát
A zsebemből...
Húzd rá cigány!... az angyalát!
Sirjon, ríjjon a nótafád
Keservemről...

Húzd rá cigány! ma... nem tudod?
Azt a búsat minek húzod?
Kutyát se ér!...
Szerelemről, esalfá lányról
Nem nótázik, aki bátor,
Aki legény!...

Húzd rá cigány! te fajánk! —
A nótámért hull a bankó
A markodba...
Teringgettét!... hát csak újra
Azt huzgáld: „Szerelmes a
Nap a holdba!”

Ejh, te füstös, kontár cigány!
Ellátom a dolgod cifrán,
Ha fölkelek...
Megmondtam már ne szerelmet, —
Hanem miben vigaszt lelnek
Az emberek!...

Ez az cigány... ez az igaz...
Ez a remény... ez a vigasz...
Ezt húzzad csak!
Ezt búgja csak az a bögő,
Ezt, hogy „Szabad lesz a jövő
Mindnyájunknak!”

Sugár József.

Beszámoló egy verskönyvről.

— A „Bácska” eredeti tárcája. —

Husvét táján jelent meg a könyvpiacón Ribiczey Gyula egyszerű formájú verses könyve: a Perihelium. Aphelium. Akkor szándékosan nem irtunk róla, mert várni akartunk a fővárosi lapok méltatására s mert őszintén szólva mi is úgy voltunk a kis verses könyvecskével, mint a fiatal ember minden jóismerőse: nem tudtuk, mit véljünk egy ily verseskötet alapján az ő eddig nem ismert verselési tehetségéről. Ma az irodalmi nagy versenyben bizony nagyon sok utánczója s formakövetője van az Ady iskolának s az ember igazán nem tudja, tehetség munkái-e azok az apró szimbolikusnak látszó versikék, amelyekkel ma unosuntalan elárasztják a magyar könyvpiacot, vagy pedig nem. Azóta a fővárosi lapok mind dicsérő-

leg nyilatkoztak — ha pár sorban is — a könyvecskééről, egyedül az Az Ujság támadta meg kiméletlenül s mintha kissé maliciózan is. Azóta a könyvecske elterjedéséről is tájékozhattuk magunkat s be kell vallanunk, hogy nem utolsó az az anyagi eredmény, amit a könyvecske szerzője el tudott érni csekély 7 hónap alatt.

Egész tárgyilagossággal szeretnénk pár szóval kitérni erre a verskötetre, még pedig azért, mert e nélkül (városunk honosa s megyei születésű lévén a szerző.) könyve bírálásánál a helyi patriotizmusnak nehéz lenne valamelyes szerepet nem engedni.

Szerző az emberi kedélynek azt a különös következtetését akarja kifejezővé tenni, amely a tavasz és az ősz: a feltámadás s az elmúlás: az élet s a halál látásának hatása alatt alakul ki s bennünk a világtérképről időnként a legellentétebb pillanatnyi impressziót váltja ki. Lehet, hogy ez nagyon is egyéni, vagy felületese meglátás eredménye, de nem lehet tagadni, hogy ezt a következtetést a világon már nagyon sokan érezték, ha nem is magyarázták úgy, mint Ribiczey.

Valami banálishan egyszerűnek látszik az ő magyarázata, hogy a nap épp úgy dagályt és apályt gerjeszt, mint a hold, de nem a vizekre, hanem az ember lelkére és érzé-

egyáltalában nem támadtatott meg. Ha így van, akkor a nagyméltóságú kuria egy választási elnök — ex post. Csak abban különbözik a tulajdonképeni választási elnöktől, hogy nincs bent az események forgatagában, mert madártávlatból látja az egészet. De a magas bíróság nem gondolkozhat másképp, mint egy ideális választási elnök. Ha ilyen, úgy kénytelen észlelni, hogy X Y leszavazott, de meg nem támadták, szavazata tehát érvényes. Az a szavazó abban a percben, amint nem támadtatott meg, olyan, mintha meg támadtatott és igazoltatott volna. Szerintem tehát nem lehet olyan eset, hogy egy ilyen egységgel akármiképpen, akárhol operálni lehetne, mint teszi azt t. ellenfelem, mikor kimutatja, vagy ki akarja mutatni, hogy ha 1/3 alatt érvényesítve nincsenek bizonyos szavazatok, azok az 1/18 alatt érvényesítve lehetnek. Ha így állna a dolog, akkor többé nem működhetnék a fentebb érintett választási gondolat. Igaz, hogy ez csak egy fictió, de hisz ugyszólván az egész jogrendszer fictiókból áll, mert a jogi valóság a természeti valóságot vagy nem teljes mértékben fedi, vagy egyáltalában ellenkezik a természeti valósággal.

Azt hiszem, nagyméltóságú Kuria, ezek után ezt a fejezetet átadhatjuk megérdemelt sorsának és átterhetek az abszolút érvénytelenségi okokra. Ezekkel csak nagyon röviden kívánok foglalkozni. Nem tartanám uridolognak, ha azokkal a dolgokkal foglalkoznék, amelyekről az én nagyon tisztelt ellenfelem nem tett előterjesztést. Marad tehát az I. 19. alatti eset, ahol arról van szó, hogy igért-e italmérést a képviselő ur. Itt egy nagy csomó szöveggel találkozunk. Sorra cáfolja ezeket az eseteket, végül ezekkel szemben hivatkozik a képviselő minden kétségen felül álló esküjére. A második Szabadka Mihály esete. Erre vonatkozólag csak annyit, hogy maga Szabadka eskü alatt vallja, hogy csak tréfából beszélt volna Tomasiéscsal. Itt ezenkívül semmi adat sincs arra vonatkozólag, hogy Tomasiéscnak a képviselőjelöltől bárminemű megbízatása lett volna. Ilyen megbízatás hiányában összeomlik az egész konstrukció. Ezután jön Tóth Andor esete, amelyet kifejezetten megcáfol Tóth Andor is, aki azt mondja, hogy csak tanácsért fordult Konyovitshoz, aki elvégre ügyvéd ember. Ugyátszik, hogy Konyovits-Ratár esete még kevésbé alkalmas arra, hogy bebizonyítottak vételessék, mint az előzők. Megjegyzem, hogy Konyovits-Ratár semmiféle rokonságban nincs a képviselővel, hisz tudjuk, hogy itt a szerb vidéken erősen divó szokás az, hogy a cseléd egyszerűen felveszi ura nevét. A céltatot kutatni csak akkor kell, amikor egy ilyen megvendégelést valaki akár mint tettes,

akár mint tettestárs viszi véghez. Konyovitsra semmi ily cselekmény be nem bizonyított, tehát közömbös kutatni a céltatot és a mérvet. Ennek az egész esetnek a jelentősége rettenetes nagy fontossággal állítottatott oda a tulajdonlól. Csupán az nyert beigazolást, hogy Bugarszky Kósza dr. az intelligens elemeket meghívta pártvacsorára s ezen a vacsorán a házi gazda tisztét viselte. Szerény nézetem erre vonatkozólag az, hogy az e vacsorára meghívott egyének társadalmi állása is kizárja azt, hogy őket etetni-itatni lehet. Különben is Konyovits Dávid ezen egész esetben bele nem avatkozott, amint nem avatkozott bele az egész választási campanya. Ő is csak egyszerű meghívottként szerepelt, mint akárki más a többiek közül, hogy őt ott felköszöntötték, ő arról nem tehet, s ha már felköszöntötték, pusztán udvariasságból kénytelen volt megköszönni. Látjuk tehát, hogy az egész bizonyítási anyag vérszegény s alkalmatlan arra, hogy meg lehessen belőle állapítani bármely abszolút érvénytelenségi okot. Az utóbbi esetben sőt ki az én nagyon tisztelt ellenfelem azt, hogy az egyszerű jelenlét részességi momentum. E részben hivatkozik az indikaturára, de én is ugyancsak az indikaturára hivatkozom, amikor a nagyméltóságú kuria figyelmébe ajánlom a Rakovszky és Baros János-féle eseteket. Különösen az utóbbi esetben fontos momentum volt az, hogy Baros János nem egy vacsorán volt jelen, hanem a vacsorák egész sorozatán s az első vacsorát nem vette neki rossz néven a bíróság. Azt hiszem, felesleges ezeket a dolgokat tovább firtatnom, mert azt hiszem, hogy mikor egy petíció oda jut, hogy: „desinit in piscem mulier formosa superne”, nincs semmi belső jogosultsága. A legnagyobb mértékben alaptalannak bizonyult tehát ez a kérvény, azért tisztelettel az iránt esedezem, hogy méltóztassék a petíciót elutasítani és a petícionálókat a költségekben marasztalni. A magam szerény nézete az, hogy a relatív érvénytelenségi okok megsemmisülése azt hozza magával, hogy az ellenkérvény elbírálására sem kerülhet a sor.

Tisztelettel az itt elmondottak értelmében kérek ítéletet.

A beszéd befejezése után a nagyméltóságú kuria bírái dr. Tetétleni Ármint a határozatos és szép beszédért meggratulálták.

Dr. Czeisel Lajos beszéde.

Tudvalevőleg a zombori képviselőválasztáskor a visszautasított szavazatok legnagyobb kontingensét a vidéki, kerényi, gádori, bácsszentiváni és bácskerteszi választók szava-

zatai tették ki. Hogy miért, nem egy ízben kifejtettük mi is, s a kuria előtt legutóbb meggyőzően kifejtette dr. Czeisel Lajos is. Ép ezért helyén valónak látjuk az ő beszédét is teljes szövegében közölni:

A petícionálók egész általánosságban a szükségképen megkívántató konkrét megjelölés nélkül teljes összevisszaságban a vádak egész halmazát zudítják a választási elnökre.

Előre kell bocsájtanom, hogy e vádak nagy része olyan, amely az elnök elnöki ténykedésével semmi néven nevezendő vonatkozásban nem áll, ezek magával a választási aktussal összefüggésbe sem hozhatók, hiszen maguk a petícionálók ezeket a kifogásokat a választást megelőző időszakból származtatják.

A képviselőválasztási bíráskodásról szóló törvény a 3. §. 16, 17, 18, 19 és 20. pontjaiban taxative sorolja fel érvénytelenítési okokként az elnöknek törvénybe ütköző cselekvényeit. Azok a cselekvények tehát, melyek akár azért, mert az elnök elnöki funkciójával vonatkozásban nem állnak, vagy pedig a most felsorolt érvénytelenítési okok tényálladékát magukban nem foglalják, a kuria előtti panasz és elbírálás tárgyát nem képezhetik.

Most, hogy a petíció egész anyaga le van tárgyalva, most már vitán felül állóként megállapítható, hogy a petícionálók tény, ok és bizonyíték szabatos megjelölésével egyetlen egy oly cselekményt sem tettek panasz tárgyává, mely a most idézett pontokban felsorolt érvénytelenségi okok egyikének is tényálladékát magában foglalná, úgy, hogy a petícionálók a választási elnök ellen irányuló része, még a bizonyítás elrendelésére sem szolgáltatott anyagot.

Azért e vádakkal, — amelyekre vonatkozó megjegyzéseimet az első tárgyalás alkalmával bátor voltam előadni, — most nem foglalkozom azon okból sem, mert a nagyméltóságú magyar királyi kuria a választási elnök ellen emelt vádak miatt a bizonyítást el nem rendelte és mert az eljárás mai stádiumában csakis a lefolytatott bizonyítási eljárás anyaga képezheti discussió és észrevételezés tárgyát.

Az a körülmény azonban, hogy a petícionálók tisztelt képviselője a 18. kérdés kapcsán a választási elnököt újból a legsúlyosabb visszaélésekkel vádolta, arra késztet, hogy a nagyméltóságú bíróság kegyes türelmét pár percre kikerjém, méltóztassék nekem megengedni, hogy a vádra csak igen röviden reflektáljak.

Hogy a választási elnök a legnagyobb pontossággal látta el a tisztjét, hogy a törvény szigorú betűjéhez való ragaszkodással

seire. Csak nem tudjuk ezt a hatását olyan feltűnően tisztán látni, mint ahogy azt a hold vonzó s víztaszító hatásánál látjuk.

Kár volt az Az Ujság hasábjain ezt a vezérgondolatot lekicsinyelni, mert annyira egyszerű. Könnyű szótrefákkal s idézőjelek közt megcsufolni egy olyan lírikus meggyőződést, amely ha nagyon gondolkozunk rajta, nem is áll annyira messze a valóságtól, mint hinnők. Az, hogy még nem avatták a magyar akadémián dogmává, az egy lírikusra igazán mellekes. De hogy volt idő, nem is olyan régen, amikor Párisban Flammarionnal együtt a híres irodalmi napkultuszt ez a gondolat és hit inspirálhatta, az a mi lírikusunkra mindenesetre vigasztaló lehet.

Ribiczey verseskötényében 29 kisebb-nagyobb poéma van. Egyik-másik kevésbé sikerült, de egészben véve feltűnően erőteljes, komoly s határozottan szép kidolgozásu. Olyan megállapodottság lepi meg az embert e poémák olvasásánál, mintha nem is egy kezdő, először író ember munkája lenne, de egy olyan valaké, akinek a háta mögött már tekintélyes irodalmi múlt van igazolásul. A gondolatok, amelyek az egyes versek tartalmazznak, meglepnek szomorú mélységükkel, s nem tudjuk elhinni, hogy ezeket a halálal tépelődő művészi kivitelű finom költeményeket egy 25 éves, nevető, elpusztíthatlan jókedélyű fiatalember írja. Tele vannak értékes,

erős gondolatokkal, amelyeknek a kidolgozása gyakran drámai erejű. Ilyen többek közt az *Urísten nótája* című egyik legszebb költeménye is.

Általában meg lehet állapítani, hogy versei ujak, szokatlan technikájuk, fordulatok, s a chahlonnak egy paránya sincs bennök. Verselésében, versformáiban erős újításokkal találkozhatunk. Ha valaki bővebben foglalkozna velük, sok szép tulajdonságára, értékére jöhetne rá ezen új költeményeknek. Rim készsége tiszta s a tartalomhoz, hangulathoz mért kiesengésű. Különösen jellemző e tekintetben az *Ödöng a lelkem a tó felett* és a *Sugár szárnyán Ganymedes* című. Utóbbi különben egy nagyon kedves, pattogó kis borsdal.

Ribiczey költeményeire talán legjellemzőbb a kifejezések naivitása. Roppant egyszerűen, világosan ír, s bár modern színezete s mély, szimbolikus tartalmánál fogva nem is érthető mindjárt át: ha megértettük, esodálkozni fogunk az érzéseknek precíz s egyszerű kifejezésén. Ahogy például a *Behullott a lélekszembe*, vagy a *Kerülget a szomorúság* s a *Csöngtettem a lelkem kapuján* című verse meg van írva: az a naivegyszerűségnek, kristálytisztá érzés-írásnak bámulandó mintája.

Hibát, ha akarunk, találhatunk benne.

Igy elsősorban van vagy három-négy verse, amelyek közhelyszerű gondolatokat tartalmaz, bár ezeknél is feltűnik a költemény „beállításának”, különös szépsége. Ilyen a *Néha még a szél is megáll* kezdetű. Van két verse, amely a Nyugat-iskolája ellen irányuló gunyos hangú, s nem tartozik a cyclusba. Ezt a két verset bátran ki lehetett volna hagyni. Végre van egy-két igen szép gondolata, de ez nincs kellőképp kidolgozva s felületesebb látszik.

Mások talán tendenciózusnak, esetleg erőltetettnek fogják tartani egyik-másik versét, sőt lesznek olyanok is, akik meg fognak ütközni azon a szabadszájúságon, amely — a *Pogány vagyok*, *Napima* című egyébként nagyon szép költeményeiben kifejezésre jut. Sőt olyanok is lesznek bizonyosan, akik esodálkozni fognak, s tárgyi hibának fogják tartani, hogy a *Perihelium-Aphelium* cyclusból miért maradt ki a szerelem költészete? S hogy hogyan lehet, hogy a 29 vers közt egyetlen ugynevezett szerelmes költemény nincs.

Ezeket lehet vitatkozni, de bármilyen legyen is az eredmény: egyet tisztán látunk, hogy Ribiczey Gyula verseskötényéről fognak még eleget írni.

T. L.

járt el, a választási jegyzőkönyv azt éppen igazolja a legfényesebben, amely jegyzőkönyvet, — bármennyire is nem tetszik annak a tartalma a petícionálóknak, közokiratnak kell elfogadnunk.

Hogy a 18. kérdés kapcsán az elnök ellen emelt vádak mennyire alaptalanok s az elnök a visszautasítási jog gyakorlásában mily minuciózusan ragaszkodott a törvény betűjéhez, e részben hivatkozom az 1899. XV. t. c. 158. §-ára, mely elvileg megállapítja, ki mikor jogosult szavazni, amennyiben pedig akár a jelentkező azonossága, akár más kérdés tekintetében kétség támadna, a 154. §. és az 1874. évi XXXIII. t. c. 77. §. értelmében az elnök dönt.

A választási törvény 153. §. 1. bekezdése világosan megjelöli azokat a közegeket, kik a választók személyazonosságának ellenőrzésére hivatva vannak, ezek városokban a tanács két kiküldöttje, községekben a községi bíró vagy helyettese és egy esküdt, kik e végből a választás színhelyén megjelenni és ott a záróra alatt is jelen lenni tartoznak.

A 153. és az 1874. XXXIII. t. c. 74. §. gondoskodik arról, hogy a választók személyazonossága azon város vagy község kiküldöttje által, melynek illetőségéhez tartoznak ellenőrizhető, megállapítható legyen. Azert rendeli a 74. §., hogy mindaddig, míg azon város vagy község szavazói szavaznak, azon város vagy község kiküldöttjei ott legyenek.

Arra azonban a törvényhozás nem gondolt, hogy egyik választókerület névjegyzékébe, — mint az történetesen Zomborban történt más választókerületek községeinek lakói az 1874. XXXIII. 38. §-ának flagrans megsértésével tömegesen fognak felvéteni.

A dolog megtörtént, ezek az ugynevezett vidékiek a választó névjegyzékében fel vannak véve, tehát szavazati joggal bírnak.

De ki ismeri őket? Ki igazolja a személyazonosságukat?

A törvény szerint községük bírja és esküdtjei.

De ezek a választás napján hatósági közegekként Apatinban, Kerényen és Regécen működtek, mert ugyanaznap ott is voltak választások.

Ezek tehát Zomborba nem jöhettek, de ide ki sem voltak küldhetők, mert Zombor város önálló városi kerület, ahová község nem tartozik.

Mikor ezek a gádori, bácsszentiváni és kerényi emberek idejöttek szavazni és az egyes pártok bizalmi férfiai személyazonosságukat kétségbe vonták, az elnök a városi hatósági közegeket kérdezte, ezek meg azt mondták, hogy nem ismerik. Kinek hiszen az elnök most. Ő személyesen nem ismeri őket. Az egyik párt bizalmi férfiai azt mondták, hogy a jelentkező nem azonos a választói névjegyzékben felvett, a másik pártbeliek erősítették, hogy ő az.

Előállott tehát az a lehetetlen állapot, az az utvesztő, amelyből kivezető utmutatást a törvény nem nyújt, mert az elnök vizsgálatot nem indíthat, tanukat a jelentkező szavazót nem eskettetheti meg.

Az elnök tehát ilyen körülmények között, midőn a személyazonosság iránt kétely merült fel és az törvényes módon megállapítható nem volt, ő pedig személyesen nem ismerte az illetőt, helyesen és korrekten járt el akkor, midőn azt visszautasította.

Hiszen éppen ez a körülmény, hogy a nagyméltóságú magyar királyi kuria csak alapos vizsgálat, a jelentkező szavazók és a tanuk esküjével, szembesítéssel, az összes törvényes bizonyítási eszközök kimerítésével jutott csak abba a helyzetbe, hogy egyes szavazók azonosságát és szavazati jogosultságát és törvényességét megállapítsa, igazolja legjobban a választási elnök eljárását.

Mely tisztelettel kérem méltóztassék a petíciót elutasítani és a kérvényezőket a költségek fizetésére kötelezni.

Távirat.

Budapest, nov. 7. d. u. 12-10

A petíciót elutasították.

Mindössze két szóból álló, de annál többet mondó távirat ez. A bukás keserűségében boszut lihegő gyűlölettől sugalt, ádáz heveséssel s válogatás nélkül mindenféle eszközzel intézett támadásnak kudarca, vége. Nem lepett meg. Vártuk, biztosra vettük. Tudtuk, hogy a kuria, mely felül áll minden párt-szenvedelmen s pártatlan, részrehajlatlan tárgyilagossággal ítél a vádló és vádlott ügyéről, nem dönthet másképp.

Mi, akik mindig látók voltunk, örülünk igazságunk diadalának és sajnáljuk azokat, kik saját szenvedelműktől elvakítva vagy mások szenvedelműtől elvakítva más ítéletet vártak.

H I R E K.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Gébeli Dániel zombori és dr. Apezy Ernő ujvidéki törvényszéki joggyakornokot az ujvidéki törvényszékhez jegyzőkké nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Hahn Józsefet a kulai m. kir. adóhivatalhoz id. minőségben s-dijas gyakornokká kinevezte.

Betegápolási pótadó. Az 1911. évre kivetett országos betegápolási pótadó, miután a pénzügyigazgatóság felülvizsgálta, folyó évi november hó 4-étől november hó 12-éig a városi adóügyosztálynál megtekinthetők s ugyanezen idő alatt a netaláni észrevételek ellene megtehetőek.

Halálozás. Latinovits Pál ny. főispánt, országgyűlési képviselőt és családját nagy veszteség érte. Legidősebb fia: ifj. Latinovits Pál, a Bács megyei Agrárbank volt vezértitkára október hó 28-án egy kolozsvári gyógyintézetben, 33. életében meghalt. Tetemét Borsódra szállították, ahol nagy részvét mellett a családi sirboltban helyezték örök nyugalomra. A család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak megtört szívvel jelentjük, hogy férjem, apám, fiam, testvérünk, sógorunk és rokonunk borsódi és katymári ifj. Latinovits Pál a zombori Agrár és Takarékos volt vezértitkára hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után folyó hó 28-án életének 33. ik, házasságának 9-ik évében az Urban elhunyt. A boldogult hült tetemei Kolozsvárról Bácsborsódra szállították és megérkezés után a bácsborsódi családi sirboltba fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni s rá következő nap lelki-üdveért szent miseáldozat a bácsborsódi róm. kath. plébánia templomban fog az Urnak bemutatni. Bácsborsód, 1911. évi október 28. Áldás és béke lengjen porai felett! Borsódi és katymári ifj. Latinovits Pálné szül. Niernse Szidónija neje, borsódi és katymári Latinovits Oszkár fia, borsódi és katymári id. Latinovits Pál apa, cserneki Markovits Istvánné szül. Latinovits Ilona, borsódi és katymári Latinovits Márius, borsódi és katymári Latinovits József, borsódi és katymári Latinovits Margit testvérei, borsódi és katymári Latinovits Máriusné szül. Studinka Márta sógorneje, cserneki Markovits István sógora.

Országos vásár Zomborban.

Zombor szab. kir. város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy az idei téli országos vásár folyó évi november hó 19. és 20-án fog megtartatni. Ezen országos vásárra veszmentes helyről, szabályszerű marhalevéllel ellátott bármiféle haszonállat felhajtható.

Alapszabályjövahagyás. A belügyminiszter a szépligetű önkéntes tűzoltó egyesület alapszabályait jövahagyta.

Földosztályozás. A m. kir. pénzügyminiszterium folyó évi 39834. sz. rendeletével Zombor város egész határára elrendelte az új osztályba sorozást. Az új osztályba sorozás foganatosítása folyó évi november hó 6-ik napján az I. szülő szelvényben fekvő ingatlanokon kezdődik, azután a VII-ik, VI., V., IV., III. és II-ik szelvény szülő-táblákban, s ezek osztályozása után pedig a sikarai dűlőkben folytatódik. Zombor város tanácsa erről az összes érdekelt földtulajdonosokat azzal értesíti, hogy az osztályba sorozásnál személyesen vagy meghatalmazott útján részt vehetnek.

A szerb husbehozatal megnyisége. A kereskedelmi szerződés életbe lépésére óta, vagyis január 24-től a múlt hét végéig Szerbiából Ausztria—Magyarországba 15 millió dinár értékben vágott húst szállítottak.

Cukorrépa-földek bérbeadása.

Zombor sz. kir. város tanácsa a sztapári járásföldből 41 hold 499 öl, a kerényi járásföldből 37 és 26 hold, a bajai rancevői járásföldből 12 hold s a csatalfai járásföldből 20 hold területet hasított ki cukorrépa-termelés alá s felhívja az érdekelt zombori birtokosokat és földbérleket, hogy amennyiben e területek közül egyet-egyet egy darabban bérbevenni kívánnának, ebbeli ajánlataikat a megajánlandó bérösszeg 10%-ának bant-pénzként leendő becsatolásával legkésőbb folyó évi november hó 8-ának déli 12 órájáig a városi tanácshoz nyújtsák be. A később érkező ajánlatokat a tanács nem veszi figyelembe.

A Matica közgyűlése. Manojlovits sikkasztása miatt válságos helyzetbe jutott a szerb Matica. Múlt szerdán volt a közgyűlés, melyen az igazgatóság nevében Csirics A. Milán dr. terjesztette elő évi jelentését, melyet a közgyűlés nem fogadott el, mert a közgyűlés nagy többsége azt követelte, hogy az igazgatóság térítse meg a kárt. Hogy milyen módon hajtsa be Manojlovicson, azt nem kutatja, de felelőssé teszi az elsikkasztott vagyonért. Az ellenzéki pártok vezérszónoka dr. Radits Dusan volt, kinek javaslatát a közgyűlés elfogadta. Délután az igazgatóság az egész tisztikarral leköszönt és dr. Dungserszki Gedeon orsz. képviselőt nagy lelkesedéssel elnökké választották. Egy bizottság vizsgálatot folytat aziránt, hogy meddigre terjed a leköszönt igazgatóság felelőssége. Zomborból az igazgató-választmányba dr. Lalosevits János és Vujics János választattak meg. A közgyűlés rendben folyt le.

Iparosok és gyáriparosok

figyelmébe. A szegedi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi miniszter úrnak a női alkalmazottak éjjeli munkája ügyében kiadandó rendelet előkészítéséül most gyűjti össze azokat az adatokat, amelyek e rendelet kibocsátásánál figyelemre érdemeseek. A kamara elnöksége ez úton is felhívja mindazokat a gyárakat és ipartelepeket, a melyek gyors romlásnak alávetett anyagokat vagy félgyártmányokat dolgoznak fel és a melyekben a gyártási művelet tárgyául szolgáló nyersanyag vagy félgyártmány másképpen, mint nőmunkásoknak éjjel való foglalkoztatásával a romlástól meg nem védhető, hogy kívánságaikat, óhajaikat, javaslataikat mielőbb közöljék a kamarával, hogy így az érdekeltység minden óhaja figyelembe vehető legyen.

Topolyán pótvásár lesz. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Topolyán az október 1. és 2-ről elmaradt országos vásár helyett november 12. és 13-án pótvásárt tarthassanak.

Szabadka külön iparkamarát akar. A szabadkai kereskedők egyesülete: a Lloyd, akciót indít aziránt, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamarát két részre osztsák. Az új kamarai székhely Szabadka lenne, a kamara körzetét pedig Bács megye területe alkotná. A terv megvalósítását előmozdítja az, hogy a szegedi iparkamara, amely a legnagyobb kamara az egész országban, állandóan túl van terhelve és széttagolt területe az adminisztrációt megnehezíti. A Lloyd terve legközelebb konkrét formát ölt s nemsokára megkezdik a mozgalmat az egész megyében az iparkamara érdekében.

Mátyás király sarkantyuja. A szentgáli mezőkön érdekes és értékes leletre bukkantak. Megtalálták Mátyás királynak elveszett arany sarkantyuját. A nagy király tudvalevően nagyon szeretett vadászni s a szentgáli határban a bakonyi őserdők csendjét sokszor verte föl vadászkiáltásának hangja, kopófalának csaholása. A tájon ma is áll egy óriás pincseszerű épület, ahol a farradt vadászok megpihenni szoktak. A vidéken most is él a szájhagyomány, hogy Mátyás király egy ilyen vadászat alkalmával elvesztette egyik aranysarkantyuját. Egy szentgáli földműves a napokban feltört erdők helyén rátalált erre a sarkantyura, amely minden valószínűség szerint az igazságos volt. A sarkantyú ugyan nem arany, de azért értékes, mert szinezüsből készült és erősen be van vonva arannyal. — Gyönyörű ötvös munka hat darab opálkövet foglalt bele a sarkantyuba. — Az opálkövek között van Mátyás király hollós cimere. A sarkantyú penge helyett buzogányformában végződik. Az egyszerű földműves a sarkantyút átadta Gózon Gyula szentgáli református lelkésznek, aki a becses leletet nyilván átadja a Nemzeti Múzeumnak.

Kolera. November 4. Guzsali István kolerás beteg ma reggelre szintén meghalt. — A községben dobszó mellett meghírdették, hogy a lakosság a betegeket jelentse be. Újabb megbetegedést azonban nem jelentettek.

November 5. Az éjjel Makné 12 éves leánya is megbetegedett. A járványkórházba szállították. Életben maradásához kevés a remény. Újabb beteg Ermenics Simonné, akit szintén a járványkórházba internáltak. Ma künn járt dr. Sági Samu megyei főorvos-helyettes is, dr. Thim József és Schick szolgabíróval. Az aggasztó körülményekre való tekintetből járványorvos kiküldetése iránt is intézkedtek.

Thökölly-ut 10. sz. ————— Thökölly-ut 10. sz.

BELHÍVÁS.

Aki BUTORT akar venni, az Aki BUTORT bizalommal

forduljon hozzám, .: Raktáron vannak:

polituros hálósobák, ugymint: kóris, cseresnye, zebra stb. Továbbá: modern ebédlők, kredencek és uri szobák.

!! MEGRENDELHETŐK: !!

szalonok, könyvtárak, valamint eredeti BRONZUTÁNZATU butorok.

Irodák, kávéházak és olvasótermek részére butorok mindennemű színben saját tervem szerint készpénzért, vagy részletfizetésre is.

50—38 Tisztelettel

Szpevák Béla,

— műipari butorkészítő, —

ZOMBOR, Thökölly-ut 10.

Országos vásár Zentán. A zentai országos vásárt folyó hó 12. és 13-án tartják meg, amelyre veszmentes helyről minden állat felhajtható.

Megszökött a büntetés elől. Zsivánov Jánosné újvidéki taviratkihordó feleségét az újvidéki törvényszék lopás és orgazdaság miatt négyheti elzárásra ítélte el. Az asszony az ítélet ellen felebbezett. Közben Újvidékről a büntetés kitérítése elől megszökött. Az újvidéki ügyészség most körözött levelet adott ki ellene.

A dohánytermelés előmozdítása. A magyar dohánynak mostani jó kelendőségére való tekintettel, a jövedek hajlandó a jelenlegi termési területet új dohány-engedelmek kiadásával jelentékeny mértékben fölemelni. Mivel pedig a dohány árának legutóbb történt fölemelése és a legközelebbi három éves ciklusra remélhető további áremelés, valamint a dohánykertészek ügyének tervbevett rendezése és helyzetük javítása következtében a dohánytermelés jövedelmezősége emelhető lesz, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége mozgalmat indított, hogy a dohánytermesztők jelenlegi termelésüket kiterjesszék, valamint az iránt is, hogy alkalmas területeken új termelők vállalkozzanak a dohánytermelésre.

Gyilkos szomszéd. Szőke András madarasi földműves a napokban valami fölött összeveszett Varga Antal nevű szomszédjával, aki ásót ragadott és azzal úgy vagott a hátába Szőkének, hogy az holtan maradt a földön. A gyilkos szomszédot a csendőrség letartóztatta.

Váltóhamisító kereskedőség. Péntes György 19 éves kereskedő-segéd október hó 10-én beállított a szabadkai Szerb Takarékpénztárba és két 300—300 koronás váltót akart leszámíttatni. A takarékpénztár tisztviselőjének feltűnt a fiatalember zavaros viselkedése és másnapra ígerte a pénz kifizetését, de csak abban az esetben, ha az aláírók személyesen is eljönnek és aláírásuk valódiságát elismerik. Péntes nagy zavarában, a váltók hátrahagyásával eltávozott. Másnap a bankban hiába várták Péntest, nem jelentkezett. A takarékpénztár értesítette az aláírókat, akik kijelentették, hogy aláírásuk hamis és egyuttal följelentést is tettek a rendőrségen. A rendőrség nyomozást indított, de nem találta a fiatalembert. Végre folyó hó 3-án délelőtt a Szerb takarékpénztár könyvelője a Kossuth-utcán felismerte Péntest és az utcán posztoló rendőrrel letartóztatta. A hamisító fiatalembert bekísérték a rendőrségre és megindították ellene az eljárást.

Öngyilkossági kísérlet. Gajdos Péter, szabadkai 86. gyalogezredbeli közlegény folyó hó 3-án délelőtt 11 órakor szolgálati fegyverével mellbelőtte magát. Gajdos, aki már a harmadik évet szolgálja, hátrahagyott levelében megírta, hogy a rossz bánásmód kergette a halálba. A szerencsétlen katoná élet és halál közt lobog a szabadkai katonai kórházban.

Diszoklevéllel kitüntetve! FENYVESI SAROLTA fűzőkészítő Baján készít a legújabb amerikai és párisi módszer szerint reform és komót fűzőket 8 koronától felfelé. Beküldött derékmérték elegendő. Fűzőket személyesen kipróbálok. 50—3 FENYVESI SAROLTA.

Művészet — Irodalom.

Rákosi Viktor diszpolgársága. Hajdunánáson nemcsak a felnőtt olvasóknak öröm, hanem a gyerekeknek is, akiknek ő egyik legkedvesebb írója. Meg is ünnepelték a hajdunánási gyerekek s most ő maga mondja el azt az ünnepést Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja, a Jó Pajtás november 5-iki számában, közölve az ünnepelő gyereksport képét is. Ugyan e számba még Benedek Elek írt verset, Szemere György elbeszélést. Sebők Zsigmond folytatja Dörmögő Dömötör sport-kalandjait,

Kaszap Rózsika halottak napjáról mond kedves történetet, Moldován Béla ügyes képet rajzolt. Folytatódik a Kis diákok levelei rovat, Zsiga bácsi mulatságos mesét mond a szultán személyéről, Benedek Elek regényének folytatása, a rejtvények és szerkesztői üzenetek egészítik ki e szám tartalmát. A „Jó Pajtás” előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fill. Előfizetéseket elfogad s kívánatra mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala, Franklin-Társulat, Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

S Z I N É S Z E T.

Heti műsor:

Kedd, nov. 7-én: **Hoffman meséi.**
Szerda, nov. 8-án: **Babuska.**
Csütörtök, nov. 9-én: **Változó szerelem.**
Péntek, nov. 10-én: **Charley néne.**
Szombat, nov. 11-én: **Rip van Winkle.**
Vasárnap, nov. 12-én: **Ártatlan Zsuzsi.**

*

Nov. 3-án **Gül-Baba** bemutató előadás.

Nehéz a magyar színész helyzete. Olyan, mint a vándormadár, alig melegegett meg egy helyen, alig szokott környezetéhez és környezete hozzá, tovább sodorja a szél, az élet forgataga. A színész új városba jó. Fáradtan, úgy, hajszolva a lakásnyomorúság ezer baja által, alig berendezkedve, egyáltalában előkészületlenül, diszlet, ruha nélkül ott áll az összehasonlításra vágyó kegyetlen publikum előtt. Oly könnyű rossz véleményt mondani, oly könnyű itélni: a társulat rossz, nem oly jó, mint a régi, melyet ismertünk.

Ez az ítélet igazságtalan. Ha majd egy néhány darabot láttunk, ha majd minden színészt több darabban, több egyéniségéhez illő szerepben megnéztünk, akkor mondhatunk véleményt a társulatról, az előadásokról.

Ma első intridára csak annyit jegyzünk meg, hogy úgy látszik vannak a társulatnak kiváló erői, akiket helyesen beállítva, nem maradhat el az anyagi és erkölcsi siker.

November 4-én **Sárga liliom.** Biró Lajos társadalmi drámája volt a drámai társulat bemutatója. Hogy mennyire igaz véleményünk, hogy az első előadásról nem lehet ítéletet mondani, igazolja a mai előadás, mely egyes kisebb rendezési hibáktól eltekintve, tűrhető jó volt.

Vándory Géza nagyon jól találta el a darab alaphangulatát. A második felvonás kezdőjelenetében a félszeg drukkoló fiatal főherceget, kinek az eletről fogalma nincs, nagyon jól adta. Pilissy Lajos jó Thurzó főhadnagy, Magas Béla kitűnő Perudy Jenő volt. Ez utóbbi különösen a III. felvonás végjelenetében — Thurzó nagy jeleneténél — arjátékával és gesztusával kitűnően játszott. Kitűnően beszélő színésznőt ismertünk meg Javor Arankában, ki Judit szerepét játszotta. A többiek a mellékszereplők jól oldották meg feladatukat.

Rendezésben voltak egyes hibák, melyekről most említést tenni nem akarunk.

November 5-én **Cigányszerelem.** A zombori színháznak fennállása óta sok jó karmestere volt, kik ritkán jönnek vissza. Volt egy kevésbé ügyes karmester két év előtt — és épen ez került vissza hozzánk és annak vezetése alatt áll a zenekar. Természetszerűleg a zenekar hibázik, vacillál, úgy hogy bizony gyakran hiányoljuk meg az előadást.

Ily rossz vezetés mellett a legjobb énekesek is elkedvetlenednek. Mindaddig, míg ezt nem látjuk, hogy a karmester vezényli a zenekart, hanem csak azt, hogy a zenekar szalad, lármázik, elnyomja az éneket, nem beszélhetünk az előadásról. Tagadhatatlan, hogy Békefi nagyon jól énekel, Szentgyörgyi Lenkében van sok temperamentum, V. Márkus Angelának van hangja és játéka, de mit ér mindez, ha a zene rossz, a szereposztás lehetetlen. Magas Béla jó bonvivant, de Dragutin szerepe komikust kíván meg. Böszörményi gyöngye Kajetán, Koppán Vilma pedig — hibáján kívül — illuziót adni nem tud.

A zenekart csak egy harsogja tul — a sugó, ki merjük mondani rontani akaró hangossággal még ott is, hol a szereplőnek nincs reá szüksége. Végleges ítéletünket az operette társulatról akkorra hagyjuk, ha teljesen diszponálva énekelnek.

A kar női része és az egyhangu vélemény a Sybillát karából való, a műsor pedig olyan, mintha sohasem lett volna Zomborban azelőtt színház.

s.

HIRDETÉSEK.

4865/1911.

Pályázat.

Őrszállás községben üresedésben levő I-ső segédjegyzői, ugy az ennek betöltése folytán netán megüresedő II-od segédjegyzői és illetőleg irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Az I-ső segédjegyzői állással kapcsolatos fizetés évi 1000 korona és 200 korona lakbérátalány, a II-ik segédjegyzői állás fizetése évi 1000 korona. Az irnoki állás javadalma évi 900 korona és 100 korona lakbér váltság.

Pályázati határidő: **november hó 30.**

Zombor, 1911. november hó 1.

Tárczay,
főszolgabíró.

!!MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!!

Mielőtt gazdasági motort cséplők, szecskavágók, morszolók, darálók és kisipari gépek hajtására venne, okvetlen kérjen ajánlatot

VARGA N.

gépműhelye

ZOMBOR, Militicsi-utca 11.
saját rendszerű és saját készítményű

!! nyersolajmotorról !!

Legolesőbb üzem és a legolesőbb motor a világon!

Üzemköltség lóerőóránként 1 fillér!!

Haberfeld Samu

25-24

FOGTECHNIKUS,

budapesti egyetemi tanárok volt I. assistense

Dr. FELES lakásán.

Naponta kétszeri vizváltással!

Nagyrabecsült

urak és hölgyek figyelmébe!

Van szerencsém Zombor város n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy **1911. évi november hó 1-től** kezdve a volt **Falcione-féle**

ártézi forrasu gőz-, kád- és szénsavas fürdőt . . .

több évre bérbe vettem és azt a mai modern kornak megfelelőleg átalakítom és berendezem. Amidőn a n. é. közönség b. pártfogását kérem, egyben tudatom, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelően **három medencével, zárt kabinokkal, kényelmes pihenővel, fodrászteremmel, villanyvilágítással és jelzőkkel,** valamint **okleveles, speciális fürdőmesterrel** és **masszirnővel** rendelkezem, akik több évi gyakorlatuk és tapasztalatuk folytán szakértelmük, ügyességük, tapintatuk és előzékenységük által a legkényesebb igényeknek is megfelelnek.

A fürdő reggel 4 órától este 9 óráig minden nap áll a fürdőző közönség rendelkezésére.

Magamat a n. é. közönség b. jóindulatába ajánlva, pártfogását előre is megköszönve, maradok teljes tisztelettel kész

!! szolgálatukra !! *—3

Doroghy István,
fürdőbérő.

☺ **Telefon a fürdőben!** ☺

* * *

Ugyanitt egy helybeli fiu tanuló-
nak fizetéssel azonnal felvétetik.
Jelentkezni lehet a bérőnél.

Értesítés.

Van szerencsém a t. vadász uraknak szives tudomására hozni, hogy m. kir. lőporárudámban sajátkezüleg töltött kész és üres valódi **angol Eley** és **Hirtenbergi** töltények mindenkor kaphatók.

Magamat a t. vadász urak szives figyelmébe ajánlva, vagyok

40-39 kiváló tisztelettel
Lugumerszky P. Szvetozár
Zombor, Kossuth L.-utca, a nagy tőzsde mellett.

*

☞ **Valódi orosz tea és angol rum kapható.**

Szörme-árúk.

Raktár tulterheltség miatt olcsón eladók, **mig a készlet tart**
Erzsébet-tér 4. (Megyeházzal szemben.)

Autóbunda kiváló finom	150 K
Vadászkabát, fóka kívül-belül szörme	130 "
Uri városi bundák fin. szörmegallérral	80 "
Uri városi rövid szörmekabát (Mikádó)	50 "
Finom perzsia női kabát	180 "
Női hosszú szörme városi kabát fin. .	60 "
Női- és gyermek-muff-boirok olcsó árakban.	
Férfi rövid kabátok szörmebéléssel	20-30 K.

Csak mig a készlet tart.

Bármiféle rendelések olcsón és jól eszközöltetnek.

SZEMES JÓZSEF

szűcs

Erzsébet-tér 4. szám. 6-2

Árverési hirdetmény.

Alulírt kir. közjegyző közhírré teszem, hogy Szabadkán a „Leszámitoló Bank részvénytársaság” szabadkai cég Kállay Albert-utcai raktárhelyiségében elhelyezett többféle áruk — ugymint: kanavaszok, szőnyegek, kendők, falvédők, vásznak, abroszok, szalvéták, törülközők, terítők, zsebkendők, paplanok, ágycarnitúrák, flanel, vászonárúk stb. — összesen 93873 korona 25 fillér becsértékben a helyszínén **folyó évi november hó 14-ik napján délután 3 órakor, esetleg folytatólag 15-én is,** egészben avagy külön-külön tételenként, esetleg több tétel összekapcsolásával általam nyilvános árverésen a legtöbbet ígérők készpénzfizetés mellett eladatnak.

Közlöm egyben az árverezni szándékozókkal, hogy a becsérték 10%-a készpénzben leteendő, mint bánatpénz, — és hogy ezen bánatpénz a tételenkénti eladásnál az illető tétel becsárának 10%-a lesz, és hogy a megvett áruk azonnal elszállítandók, végül hogy a vételi illeteket vevők a vételáron felül megfizetni kötelesek.

Szabadkán, 1911. október hó 28.

Dr. Hódi Mózes,

kir. közjegyző.

31866. szám

alisp. 1911.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

Versenyárgyalási hirdetés.

A vármegyei törvényhatósági közutak fentartásához az utkaparók részére szükséges s a folyó évben beszerzendő utiszerek és eszközök szállításának biztosítása végett ezennel nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdetek.

1. Ezen szállításhoz az előmért költségvetésben részletezett szerszámok és utiszerek szállítandók.

Ajánlatok ezen összes szállítandó utiszerekre együttesen teendők; külön-külön tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

2. A szállítás teljesítésének határideje a felhívás napjától számított 3 hét.

3. Az ajánlatok egységárral teendők; százalékos árengedményt vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.

Ajánlat a 31866/alisp. 1911. számú versenyárgyalási hirdetésben kiírt s a törvényhatósági utkaparók részére szükséges utiszerek és eszközök szállítására.

4. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1911. évi november hó 25-ik (szombat) napjának délelőtti 9 óráig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapírokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1911. évi november hó 24-ik (péntek) napjának délelőtti 11 óráig jelen hirdetés számára való hivalkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata (esetleg a postai feladó-vevény) az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzül az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. A versenyárgyalás Zomborban, a vármegye székházának I. emeleti kistermében 1911. évi november hó 25-ik (szombat) napján délelőtti 9 órakor fog megtartatni; a versenyárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A szállításra vonatkozó részletes feltételek, és az ajánlati költségvetés a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetés közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Az ajánlati minta, az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenkint 30 fillér árban a közigazgatási kiadóhivatalban (vm. székház II. emelet) a hivatalos órák alatt a vármegyei kiadótól szerezhetők be.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. A szállítás elnyerője — az ide vonatkozó szállítási feltételek értelmében — a szállítandó anyagokat teljesen a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

10. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképeségeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

11. A szállítás Bács-Bodrog vármegye székházában fog átvétetni.

12. A szállítás odaitélése felett döntő hatóságok részére fentartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1911. évi október hó 31-én.

SCULTÉTY,

alispán.

Hirdetés.

Alulírott gazdaságában eladó 25000 darab egyenes növényű, kifogástalan I-ső osztályu 3—4 éves

akácfa

sorfának, szárnyasok és vadak óvására alkalmas ligetek és tanya körüli remisek létesítésére.

Kaphatók már most őszi és tavaszi ültetésre.

Óverbász, 1911. október 1.

Kiss Gyula,

óverbázi jegyző.

3—3

Zombori kerületi munkásbiztosító pénztár.

4587/1911. szám.

Pályázati hirdetés.

A zombori kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága az alant megjelölt állásokra pályázatot hirdet.

Egy 2600 korona fizetés és 800 korona lakbérrel javadalmazott számvizsgálói állásra.

Egy 1600 korona fizetés és 640 korona lakbérrel javadalmazott I. osztályu kezelő-tisztviselői állásra.

Egy 800 korona fizetés, 320 korona lakbér és 320 korona irodaátalánnyal javadalmazott Apatin község székhellyel szervezett III. o. kezelőtisztviselői (külsőtisztviselői) állásra.

A pályázati határidő a jelen pályázati hirdetésnek a Munkásbiztosítási Közlönyben való első megjelenésétől számított 15-ik nap déli 12 órája. A pályázati kérvények ezen határidőig a zombori kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatóságához címezve, ennek irodájában nyújtandók be délelőtti 8 és 12 óra közötti időben.

A pályázók sajátkezüleg irt kérvényükben iskolai képzettségüket, életkorukat és magyar állampolgárságukat igazoló bizonyítványt csatolni kötelesek. A pénztár szolgálatában csak teljes koru (nagykorúsított), de 40 évnél nem idősebb egyének alkalmazhatók. Pályázók kötelesek a pénztár főorvosai, avagy hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni, hogy teljesen egészségesek.

Az 1907. évi XIX. t. c. 110. §-ában felsorolt, az alkalmaztatást kizáró okok valamelyikének fenforgása esetén a megválasztott egyén az alkalmaztatási viszony azonnali megszüntetéséből kifolyólag, a pénztárral szemben igényeket nem támaszthat.

A számvizsgálói állásra csak olyan egyén választható, ki könyvelői gyakorlattal bír és mérlegkészítésben jártas.

A pályázatra kiírt állások betöltésénél első sorban azok vétetnek figyelembe, kik már a pénztár szolgálatában állanak.

A választás egy évi próbaidőre szól, mely alatt a szolgálati viszony a megválasztottal szemben, minden kárpótlás nélkül három havi felmondással megszüntethető.

A megválasztott egy évi próba-szolgálat és a szakvizsga sikeres letétele után fog véglegesítettetni.

A jelen hirdetéssel pályázatra becsajított állások akkor töltetnek be, ha ez állások szervezésére vonatkozó igazgatósági határozatot az Országos Munkásbetegséggyógyító és Balesetbiztosító Pénztár igazgatósága jóváhagyta.

A megválasztottak a zombori kerületi munkásbiztosító pénztár mindenkor érvényben levő szolgálati, fegyelmi és illetmény-szabályzatát magukra nézve kötelezőnek elismerik.

Zombor, 1911. október 23-án.

Frey Imre, Gyöngyösi Dezső,

elnök. 2—1 igazgató.

4734/1911. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre teszem, hogy a Ferenc-csatorna részvénytársulat mérnöki hivatala folyó évi november hó 5-től Kiszstapárról Zomborba Flórián-utca 10. szám alá lett áthelyezve.

Kiszstapár, 1911. november 1-én.

A mérnöki hivatal főnöke:

Jolánkai Vilmos,

főmérnök.

Eladó ház.

Zomborban Basa-utca 7. szám alatt levő Szukfűll-féle ház fele azonnal **szabad kézből eladó.** 3-2

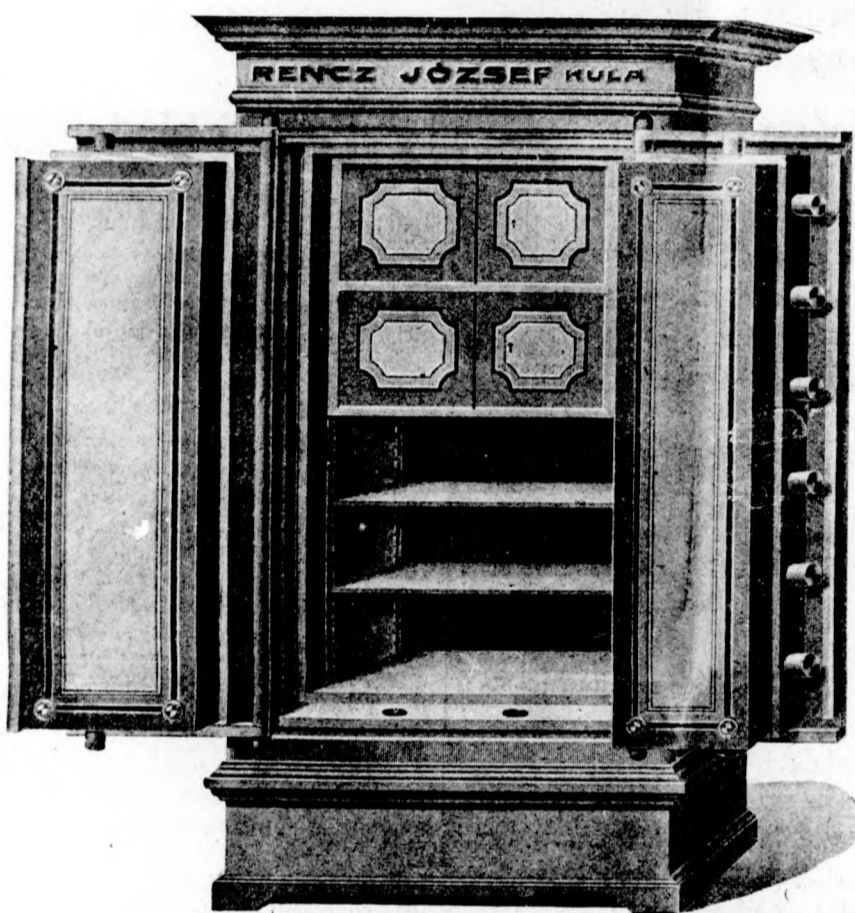
Bővebb értesítés **dr. Thurszky Zsigmond** ügyvédnél nyerhető.

Eladók.

A szóntai-uton levő 51., 53. és 55. sz. **házak** és **12 hold szántó** szabad kézből eladók.

Bővebb értesítéssel szolgál **Kukula Hermin**, Szóntai-ut 55. sz. a.

*—10

Rencz József

: vasrács és pénzszekrénygyára :

K U L A (Bácsmegeye.)

Telefonszám 7. ———— Telefonszám 7.

Készít lépcső-, erkély- és folyosó-rácsozatokat, sir- és sirbolt-szegélyeket, **vasablakokat** stb. minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitelben. 6-1

Jutányos árak! Pontos kiszolgálás!

PERZSA SZŐNYEGEK

!!

alkalmi beszerzése
rendkívül jutányosan
! vámházi árakban !

!!

Schlieszer Testvéreknel, Zomborban.

Bittermann Nándor és Fia könyv- és könyomdájából Zomborban.